

Kohtuasi T-176/01

Ferriere Nord SpA

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Riigiabi — Ühenduse suunised keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta —
Terasetootja — EÜ asutamislepinguga hõlmatud tooted — Heakskiidetud abikava —
Uus abi — Ametliku menetluse algatamine — Tähtaeg — Kaitseõigus —
Õiguspärane ootus — Põhjendamine — Ühenduse suuniste ajaline kohaldatavus —
Investeeringu keskkonnakaitseline eesmärk

Esimese Astme Kohtu otsus (neljas koda laiendatud koosseisus), 18. november
2004 II - 3937

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Riigiabi — Komisjoni poolt heakskiidetud üldine abikava — Individuaalne abi, mida peetakse heakskiiduga hõlmatuks — Komisjonipoolne läbivaatamine — Hindamine esmalt heakskiitmise otsuse ja alles seejärel asutamislepingu alusel — Abi, mis seisneb üldise kava heakskiitmise otsuses määratud tingimuste täpses ja ootuspärasel kohaldamises — Olemasoleva abikavaga hõlmatud abi (EÜ artiklid 87 ja 88)*

2. *ESTÜ – Abi terasetööstusele – Abiprojektid – Komisjonipoolne läbivaatamine – Üldise otsuse nr 2496/96 artikli 6 lõikes 6 määratud tähtaeg ametliku uurimismenetluse algatamiseks – Üllatus*
(Üldine otsus nr 2496/96, artikli 6 lõige 6)
3. *Riigiabi – Haldusmenetlus – Asjassepuutuvate isikute õigus esitada oma märkused – Kohaldatavate ühenduse suuniste muutmine menetluse käigus – Komisjoni kohustus uute põhimõtete rakendamisel*
(EÜ artikli 88 lõige 2)
4. *Riigiabi – Abiprojektid – Komisjonipoolne läbivaatamine – Õiguspärase ootuse kaitse põhimõttest kinnipidamine – Komisjoni kohustus kinni pidada lõpliku otsuse raamidest, mis on kehtestatud ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses sisalduvate andmete põhjal*
5. *Riigiabi – Haldusmenetlus – Abi ühisturuga kokkusobivus – Abiandjal ja potentsiaalsel abisaajal lasuv tõendamiskoormis*
(EÜ artikli 88 lõige 2)
6. *Riigiabi – Haldusmenetlus – Terasetootjale, kes valmistab tooteid, mis on hõlmatud ESTÜ asutamislepinguga, ja tooteid, mis sellega hõlmatud ei ole, investeeringu osas ette nähtud abiprojekt – Projekt, mille kohta on esitatud kaks järjestikust teatist, millest üks on esitatud ESTÜ asutamislepingu ja teine EÜ asutamislepingu alusel – Komisjoni poolt selle õigusliku aluse kindlakstegemine, millele otsuse vastuvõtmisel tugineda – Vastuvõetavus hea halduse põhimõttest lähtudes*
7. *Riigiabi – Keeld – Erandid – Keskkonnakaitse – Komisjoni kaalutusõigus – Suuniste kehtestamise võimalus – Siduv mõju – Kohtulik kontroll*
(EÜ artiklid 6 ja 87)
8. *Riigiabi – Abiprojektid – Komisjonipoolne läbivaatamine – Uued ühenduse suunistid – Viivitamata kohaldamine – Kohaldamine abiprojektidele, millest on teatatud enne suuniste avaldamist ja mida veel uuritakse*

9. *Riigiabi — Keeld — Erandid — Keskkonnakaitse — Ühenduse suunised — Investeeringu abikõlblikkus keskkonnakaitsele suunatud abimeetmele — Kriteerium — Eesmärk — Keskkonnakaitseline efektiivsus*

1. Kui komisjoni menetluses on individuaalne abi, mis väidetavalt on antud eelnevalt heakskiidetud kava alusel, ei saa komisjon seda asutamislepingule toetudes kohe uurida. Enne menetluse algatamist peab ta kontrollima, kas abi on üldise kavaga hõlmatud ja vastab kava heakskiitmise otsuses määratud tingimustele. Kui ta nii ei toimi, võib ta iga kord individuaalse abi uurimise käigus taganeda abikava heakskiitmise otsusest, mille puhul on EÜ artikli 87 kohaselt juba uurimine toimunud, ohustades niiviisi õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtetest kinnipidamist. Abi, mis seisneb heakskiitmise otsuses määratud tingimuste täpses ja ootuspärasel kohaldamises, loetakse niisiis olemasolevaks abiks, millest ei pea komisjonile teatama ega uurima EÜ artikli 87 kohaselt.

tööstusele antava riigiabi kohta, artikli 6 lõige 6 mainib kahekuulist tähtaega, mille möödumisel ja juhul, kui ametlikku menetlust ei ole algatatud, võib kavandatud abimeetmed ellu rakendada, tingimusel et liikmesriik on komisjonile oma kavatsusest eelnevalt teatanud. Selle sättega ei määrata komisjonile tähtaega, mille järgimata jätmine toob kaasa kehtetuse, vaid kutsub komisjoni üles hea halduse põhimõttele tuginedes hoolikalt tegutsema ja annab asjaomasele liikmesriigile loa rakendada abimeetmeid kahekuulise tähtaja möödudes, tingimusel, et ta on komisjoni eelnevalt oma kavatsusest teavitanud.

(vt punkt 62)

(vt punkt 51)

2. Üldise otsuse nr 2496/96, millega kehtestatakse ühenduse eeskirjad terase-
3. Kui komisjon kohaldab riigiabi ühistu-
ruga kokkusobivuse hindamiseks ühen-
duse suuniseid, mis on asendatud suu-
nistega, mis kehtisid ajal, mil asjasse-

puutuvad isikud EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses esitasid oma märkused, peab komisjon selleks, et oma otsuses tugineda uutele põhimõtetele, küsima nimeetatud isikutel selles osas selgitusi, sest vastasel korral rikub ta nende menetluslikke õigusi.

asjassepuutuvatel isikutel neile võimalikult põhjalikult vastata, peavad liikmesriik ja potentsiaalne abisaaja esitama oma argumendid, millega nad tõendavad, et abiprojekt vastab asutamislepingu sätestatud eranditele, kuna menetluse eesmärk on tagada, et komisjoni käsutuses oleksid kõik antud juhul asjassepuutuvad andmed.

(vt punkt 75)

(vt punktid 93 ja 94)

4. Õiguspärase ootuse kaitse põhimõte tähendab, et komisjon peab riigiabi uurimismenetluse käigus võtma arvesse õiguspäraseid ootusi, mis asjassepuutuvatel isikutel võib ametliku menetluse algatamise otsuses sisalduvaga seoses tekkida, ning et ta ei tugine seega oma lõplikus otsuses sellise teabe puudumisele, mille puhul asjassepuutuvatel pooltel ei olnud neid asjaolusid arvesse võttes võimalik teada, et nad peavad seda teavet esitama.

6. Juhul, kui abi kavatsetakse anda terasetootjale, kes valmistab tooteid, millest osa on hõlmatud ESTÜ asutamislepinguga ja osa EÜ asutamislepinguga, ning kellel ei ole nende tegevusalade kohta eraldi raamatupidamist, ei saa komisjonile ette heita menetlusvigu, mis kujutavad endast hea halduse põhimõtte rikkumist, selle eest, et ta on püüdnud kindlaks teha õiguslikku alust, millele oma otsuses tugineda, kui ei olnud kohe selge, kas abisaaja investering on seotud ESTÜ asutamislepinguga või EÜ asutamislepinguga, kui komisjon sai sama projekti kohta kaks teatist — üks neist ühe, teine teise asutamislepingu alusel — ja kui komisjon pidi igal juhul kontrollima, et abist ei saaks kasu muud tegevused kui need, millele abi on antud.

(vt punkt 88)

5. Kuigi komisjonil on ametliku menetluse algatamise otsustamisel kohustus selgelt esile tuua oma kahtlused abi kokkusobivuse osas, et võimaldada liikmesriigil ja

(vt punktid 99–101)

7. Keskkonnakaitsele suunatud abiprojekti kokkusobivust ühisturuga hinnatakse vastavalt EÜ artiklitele 6 ja 87 nende koostoimes ning ühenduste suuniste kohaselt, mis komisjon on sellise uurimise läbiviimiseks eelnevalt vastu võtnud. Komisjonile on siduvad tema enda poolt riigiabi järelevalve valdkonnas antud suunised ja teatised selles osas, kus need ei erine asutamislepingu sätetest ja liikmesriigid on nendega nõustunud. Järelikult võivad asjassepuutuvad isikud neile tugineda ja kohus kontrollib, kas komisjon on vaidlustatud otsuse tegemisel täitnud eeskirju, mis ta ise on kehtestanud.

puudutab olemasolevat olukorda, aga mitte ajutist olukorda, kus liikmesriik on komisjonile uuest abiprojektist teatanud ja ootab tema uurimise tulemust.

(vt punktid 137–139)

(vt punkt 134)

8. Kuna riigiabi käsitlevatest uutest ühenduse suunistest nähtub, et suunised jõustuvad nende avaldamise kuupäeval ja et komisjon peab neid kohaldama kõikidele teatatud abiprojektidele, isegi kui teatamine on toimunud enne avaldamist, peab komisjon neid kohaldama oma otsuse tegemisel abiprojekti kohta, mis on ametliku uurimismenetluse objektiks, mis ei ole veel lõpetatud. Selline kohene kohaldamine juhindub EÜ artikli 254 lõikest 2, mis käsitleb nõukogu ja komisjoni määruste ja direktiivide jõustumist, ning sellega järgitakse õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, mis sarnaselt õiguskindluse põhimõttele

9. Keskkonnakaitsele antavat riigiabi käsitlevate ühenduse normide kohaldamine sõltub investeeringu eesmärgist, mille jaoks abi taotletakse. Nii mainivad 2001. aasta suunised, mis on selles osas identsed 1994. aasta suunistega, reostuse ja saaste vähendamiseks või ärahoidmiseks või tootmismeetodite kohandamiseks ette nähtud investeeringuid ning samas märgivad, et abikõlblikud on vaid keskkonnakaitsega seotud investeerimise lisakulud. Eelkõige majanduslikele kaalutlustele vastava investeeringu abikõlblikkus keskkonnakaitsele abi andmiseks eeldab, et nendest kaalutlustest üksi ei piisa õigustamiseks valitud vormis tehtud investeeringut.

2001. aasta suuniste ülesehitusest, mis on selles osas identne 1994. aasta suunistega, nähtub, et abikõlblik ei ole

investeering, millega kohandatakse seadmed kohustuslike või mittekohustuslike siseriiklike või ühenduse kohustuslike normatiividega, millega normatiive ületatakse või mida tehakse normatiivide puudumisel, vaid ainult see investeering, mille enda eesmärk on tõhusam keskkonnakaitse. Järelikult ei ole tähtsust asjaolul, et investeering hõlmab keskkonnakaitsealaseid parandusi või parandusi töötajate tööohutuse- ja tervishoiu kaitseks. On küll võimalik, et projekti eesmärk on nii ettevõtte tootlikkuse parandamine kui ka keskkonnakaitse, kuid teist eesmärki ei saa järeldada ainuüksi asjaolu tõttu, et uutel seadmetel on võrreldes vanade seadmetega keskkonnale väiksem negatiivne mõju, mis võib olla üksnes majanduslikul eesmärgil tehnoloogias muudatuse tegemisega või kasutatud vahendite uuendamisega kaasnev kõrvalmõju. Kin-

nitamaks sarnastel juhtudel, et toetatud investeeringu eesmärk on osaliselt keskkonnaalane, peab tegema kindlaks, et sama majandusliku efektiivsuse oleks võinud saavutada ka odavamate, kuid keskkonda rohkem kahjustavate seadmetega.

Küsimus ei ole seega selles, kas investeering hõlmab keskkonnaalaseid parandusi või kas see ületab olemasolevad keskkonnanormatiivid, vaid peaaesjalikult selles, kas see tehti selliste paranduste elluviimiseks.

(vt punktid 147–152)